

גליון קמב
פר' צו
תשפ"ג לפ"ק
שנה ג'

בתורה

אור הנבירה
הפיניית ברוך
הנעש'ט הק

י"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית - בית היוצר להפצת אור החסידות

חוקם לעי' הגר"צ רבי משה כ"ד יצחק זצ"ל אב"ד טורדא

תוספת נשמת שבת

טועמיה: מתי שורה על האדם הארת
'נפש רוח נשמה' בשב"ק [מאמר סיכום]

הכנה לפסח

היכל המגיד ממעזריטש: קבלת דיבורים
מהקדוש ברוך הוא

עבודת האבילה

אש העבודה: חוק המים השלובים
שעל ידם יובן פעולת הברכה במרומים

בל חמירא ובל גרדי

תנו רבנן מעשה: החסיד שהתבלבל כשהקיץ
מתרדמה והרב שהחליף בין הדרשות

דבר המערכת

"שבת הגדול"

"שבת הגדול" בספרי החסידות תופס מקום נכבד, לפי שב"שבת הגדול" מתעורר על כל אחד מישראל אור גדול מאוד של "גדלות", כי במשך השנה כולה שריו הוא במעמקי שעבוד החומריות, נתון הוא תחת שלטון הטבע, וגם אם מתעורר לפרקים הרי זה רק פסיעה קטנה להכא ולהתם ועדיין מכיר הוא בחוק הטבע ומאמין שה'אליל' שלו, בדוגמת פרנסתו - הוא הנותן לו כח לעשות חיל ולהרוויח ממנו.

וכדי לצאת משעבוד לנאולה מתחת שלטון הטבע ומתחת רצון הגוף להשתרר על הנשמה, חייבים לקבל אור גדול ובהיר, אור של "גדלות המוחין", עד שלפתע נעשה ברור כשמש כי לא העסקים ולא הטבע מעניקים לאדם את פרנסתו, והטבע אינו אלא אחיזת עינים כי הכל כבר קצוב מלמעלה, ורק לאחר שמתגלה אור גדול זה ב'שבת הגדול' שבו לקחו ישראל את הטלה שסיפק להם את פרנסתם ועקדו אותה בכיטול מוחלט אל מיטתם, היו יכולים בכח זה לצאת אחר כך ממצרים לבילי חג הפסח.

לפיכך חייב אדם לחזק בלבו את הארת ה'גדלות' המתעורר בקרב נשמתו בשבת הגדול, כי לפעמים נתונה מחשבתו של האדם כדברים פעוטים, בקטני קטנות, האם פלוני מעריך אותי, האם אלמוני לוקח לי את פרנסתי, איך אני יכול להגדיל את עצמי ואת עסקי, וצריך פעם אחת להכריז בקול גדול במעמקי לבבו שהכל הכל הכלים, אחיזת עינים ורעות רוח, ולבקש ולהתחנן להשי"ת שישמר בקרבו את ההארה הגדולה הזאת לאורך ימים, לעשות כלים אל האור ולקבל על עצמו החלטה נחושה לשבר מוסרות הטבע שהוא נאנק תחת ידו כל השנה, כל אחד בתחום שלו, כל אחד ונסיונותיו, ולהתרומם ולהתעלות מתוך מוחין גדלות בראיו וכיאות ל'שבת הגדול'.

שבת הגדול - שבת של "גדלות"

כל זמן שעסוקים עם הקטנות, יכול להופיע עלינו חג הפסח ועדיין להיות תפוס עם המיצרים שלנו, לפיכך חייבים לקבל תחילה 'גדלות'

משה רבינו הגיע למצרים, רואה את בני ישראל עובדים בפרך, שקועים בתוך עומק הקטנות והמיצרים, והוא ניגש אל אחד מהם ושאל אותו: ר' יוד, למה אתה עובד כה קשה, הבה נצא יחדיו ממצרים, תן לי יד ואוציא אותך מתוך מצבך הקשה. והיהודי עונה לו: משה רבינו, אני חייב להספיק היום את עבודתי, באם לאו איני מקבל את משכורתי ואת שכרי, ומה אעשה בסוף החודש כאשר פקדי הבאנן יחזירו את כל התשלומים? והנוגשים אצים לאמור כלו מעשיכם דבר יום ביומו'.

ומשה רבינו מנסה למשוך אותו בכח. ר' איד, הרי פרנסה מן השמים, הכל קצוב מראש השנה, למה לך לחיות ב'קטנות' קשה כל כך. ואותו יהודי אין לו פנאי להשיב, הוא אפילו אינו שומע את המילים של משה רבינו - 'ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה'.

וכדי להוציא את ישראל ממצרים, מתוך הקטנות, מתוך בור השבייה, לא היתה דרך אחרת אלא להאיר אור נפלא ועצום של 'גדלות', ואז יצאו ישראל ממצרים לחירות עולם.

'גדלות' זו - האירה על נשמות ישראל ב'שבת הגדול', ועם האור הזה לקחו כולם את האליל - הטלה - שהביא להם את הפרנסה, וקשרו אותו אל המיטה וביטלו אותו לגמרי, כמו האור של 'שבת' שהוא ביטול מלאכה מוחלט.

לאחר שהאיר ב'שבת הגדול' אור הגדלות על ישראל, יש בנו תוספת כח לצאת לבילי התקדש חג הפסח מעבודות לחירות, מקטנות לגדלות, גם בעבודה הרחנית.

כי ליל הסדר הוא ליל של גאולה, בו מתעלים כלל ישראל בחירות הנפש, יוצאים מתוך כל הקטנות ומשיגים את אור הגדלות, וכדי להגיע אל ה'גדלות' הזאת חייבים לעבור את 'שבת הגדול', לצאת מתוך גלות הדעת, לכפור בכל ההשתדלות, ולחיות עם בטחון מוחלט כמו הדרגה של 'שבת קודש' שאז נדרש כל אחד מישראל להגיע לדרגה זו, ורק אז אפשר להיות כלי מוכן לקבל את האור המופיע עלינו ליל התקדש חג הפסח בו מתגלה שהטבע אינו כלום.

ואכן יש נוהגים לומר בשבת הגדול את סדר 'הגדה של פסח', או לשמוע את הלכות הפסח ממורה הוראה, כדי להאיר את ה'גדלות' של 'שבת הגדול' בתוך חג הפסח, ויחדיו יהיו תמים, כאשר שבת הגדול וחג הפסח כל אחד מוסיף את החלק שלו, וזה גורם להבעיר את אבוקת חג הפסח עד שתהא השלהבת עולה מאליה.

הרחבות ומראי מקומות ב'אש המועדים' - פסח

נהורא מערייא

כל אחד יש לו מקור הפרנסה שעל ידו נעשה כלי להשפיע אליו פרנסתו מן השמים, אך יש אנשים שלוקחים את העסק שלהם ומשקיעים בהם את כל חלקי נפשם, את מחשבתם, מידותיהם, וכל מעשיהם. הם מוסיפים להגדיל ולטפח, לקשט ולפרסם את עסקיהם בריש גלי, ויותר ממה שהעסק מביא להם ממון הם רואים בכך דבר שמביא להם כבוד והדר, והם נכרכים עם העסק בכריכה וחטיבה אחת. ובאם הלילה יתמוטט העסק ויסגר, אזי מלבד שנאבד מקור פרנסתם הנה גם יחרב עליהם עולמם, כי זה נהפך לאליל שלהם, זה נעשה המציאות שלהם, והתחביב והמעמד שלהם.

בסוגיית אמונה ובטחון יכולים לדרוש דרשות ולבאר בפרטי פרטים את ענין ההשגחה פרטית, אבל מי מוכן לקחת את העסק שלו ולסגור אותו מתוך ידיעה מוחלטת שאין העסק מביא את פרנסתו אלא הקב"ה לבד?

כך הגיע משה רבינו ע"ה אל בני ישראל וביקש מהם: טייערע אידן, הבה נצא מן הגלות, אתם עובדים כה קשה, תנו יד ונצא ממצרים. אך בני ישראל לא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, וכאן תעלה תמיהה גדולה - וכי מי לא יחפץ לצאת מן המיצר?

וכדי לשבר את האוזן מה התרחש באותם ימים במצרים, יש לבאר מה שמובא בכתבי האריז"ל ובספרי החסידות כי במצרים היו ישראל נתונים ומשוקעים במצב של 'קטנות', והגלות היתה בזאת שיצאו מן הקטנות הזאת אל מקום ה'גדלות'.

נשמתנו נחצבה מהעולם העליון, שם היתה רגילה לחיות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, להתענג על מרחבים עצומים של אור ותענוג אלוקי בלי סוף ובלי גבול, עולם שכולו טוב, מואר באור יקרות אדיר וחזק, והנה משכינים אותה בתוך חשכות הגוף שחושב כל היום רק איך להגדיל את עצמו ואת הנאות.

כל זמן שאנו נמצאים בתוך הבור החשוך של הגוף ולא טעמנו מעולם את טעמה של הנשמה ואת תענוג הדיקות האלוקית, אנו שרויים בתוך 'קטנות', בתוך מקום צר ומצומצם. כל מחשבותינו סובבות רק על עצמינו בלבד, וגם כל עבודת ה' שלנו הכל קשור אלינו, להרוויח עוד ולהתגדל עוד ברוחניות ובגשמיות. כי כל מה שהגוף רוצה הוא להרגיש יותר את המציאות שלו, וכל הזמן אנו עסוקים להספיק, להתעלות, להתרומם, לפעול ולהתקדם. אבל הנשמה מדברת בשפה אחרת, היא רוצה להתחלל, להתבטל, להתאחד, להרגיש שאין לה מציאות.

ובמצב כזה, כאשר שקועים בתוך 'גלות מצרים' בתוך מיצר הקטנות, לא שייך להגאל.

תוספת הארת 'נפש רוח נשמה' בשב"ק

המורם מכל האמור בשבועות הקודמים, כי בכדי שנוכח להרגיש בשב"ק את 'נשמת כל חי' היינו הכח האלוקי שבפנימיות הבריאה, בחינת 'כח הפועל בנפעל', צריך שני תנאים:

האחד, להסיר את המעכב ולזכך את החומריות ואת הגשמיות, שלא לעבור על רצון ה' בכל חלקי נפשו - 'מחשבה דיבור ומעשה' ועל ידי זה יוכשרו חלקי האדם 'מחשבה דיבור ומעשה' לקבל 'נפש רוח נשמה' של קדושת שבת.

והשני, להרגיל את עצמו לחפש את הנקודה האלוקית שבבריאה, כי כל אחד שמביט על דבר רואה בו את הנושא שהוא שקוע בו כפי שנתבאר בהרחבה, ולכן צריך לעורר לבו בתשוקה וכיסופין להתדבק אל השי"ת ולחפש בכל דבר את הנקודה האלוקית ע"י ציורי הנפש וכח המדמה.

שתי עבודות אלו - צריך להשקיע בהן בכל ששת ימי המעשה, בפרט ביום רביעי חמישי שישי, שבהם עבודתינו לתקן את חלקי 'מחשבה דיבור ומעשה', ואז מתחיל להאיר שלושת חלקי 'נפש רוח נשמה', כי הארת 'נפש' שורה על האדם כמשמלים עצמו בחלק ה'מעשה', הארת 'רוח' מאירה כשמוכך עצמו בחלק ה'דיבור' והמידות, והארת 'נשמה' מתגלית כשמכשיר עצמו בחלק ה'מחשבה'.

אך בפרטות, יש יום מיוחד שעבודתינו להתכונן בו לקראת שבת מלכתא, והוא יום שישי - ערב שבת קודש, שאז אנו עוסקים בשתי עבודות הנזכרות, האחת - להסיר את המעכב ולתקן את כל הפגמים בכל חלקי 'מחשבה דיבור ומעשה', והשנית - להכשיר עצמינו לקבל את חלקי הנשמה - 'נפש רוח נשמה' של הנשמה היתירה.

וקיצור הענין על פי כתבי האריז"ל וספרי החסידות, שביליל שישי מתחיל להתגלות קדושת שבת בחלק ה'מחשבה', ואז עבודתנו לתקן את חלק המחשבה, לעורר בנפשינו ע"י התבוננות שהכל מציאות אלוקית, ולשוב בתשובה על פגמי המחשבה, בפרט בעת קריאת שמע שעל המטה, כדי לזכך את מחשבתנו שיוכל להאיר בה הארת 'נשמה'. ואז יש לצייר בדעתו ובמחשבתו את עליית העולמות כפי שיתבאר.

אחר כך, מחצות ליל שישי ועד יום שישי בבוקר, עבודתנו לתקן את חלק ה'דיבור' כדי להכשיר מקום להשראת הארת ה'רוח' במידות הלב ודיבור האדם, ואז נפעל התיקון על ידי חלק הדיבור כגון לימוד התורה ואמירת תהלים וקריאת הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום.

אחר כך יש לעסוק בתיקון חלק ה'מעשה' על ידי קניית צרכי שבת וכן על ידי נטילת צפרנים, גילוח השערות, השחזות הסכין, טבילה במקוה, רחיצה בחמין, הטבת הנרות והדלקת הנרות, ועל ידי שמסירים את הדברים החוצצים בגוף ועוסקים בחלק המעשה, מכינים מקום להשראת אור ה'נפש' בתוך הגוף והחושים הגשמיים.

כל חמירא וכל נדרי

"רב אחד היה, שהיה מחליף את היוצרות. כאשר בדרשת שבת שובה היה דורש לעמו בהלכות ביעור חמץ והגעלת כלים, ואילו בדרשת שבת הגדול היה מדבר דברי כיבושין לעוררם לתשובה ותיקון המעשים."

"אכן, הצדק עם אותו רב!" - אמר הצדיק מרוזין, וביאר בדברים היוצאים מן הלב:

הלא כה אמרו חז"ל (יומא פו, ב), שהשב בתשובה מיראה, וזונות נעשים לו כשגונות, והשב בתשובה מאהבה, וזונות נעשים לו כזכויות.

ושני זמני תשובה הם: בימים הנוראים של חודש תשרי, 'בכסא ליום חגנו', שאז השי"ת, האב הרחמן, מתכסה במעטה של מלך המשפט היושב על כסאו וזן את כל העולם כולו, דין נוקב, לעת כזאת מתעוררים בני ישראל לתשובה מיראה, כי חרדים הם מחרדת הדין. זוהי תשובה שהיא ממידת ה'גבורה', העושה את הזדונות לשגונות. וזהו תוכנו של מנהג ה'תשליך', ללכת אל שפת הנהר, להשליך בו את העוונות שהפכו לשגונות.

ולכן יפה עשה אותו רב, שדרש בשבת שובה מהלכות ביעור חמץ והגעלת כלים, ובמיוחד כשהיה מבאר מה דינם של כלי חרס, וזאת כדי לעוררם לשוב אל ה' מיראה, שהיא תשובה הנעשית מתוך לב נשבר ונדכה, ככלי חרס ששברתם היא טהרתם, כי איבריו של אדם נקראים גם כן בשם כלים (עי' עץ חיים שער ב ענף ג).

ואולם, ימי חודש ניסן וחג הפסח, שבהם מתגלית מידת החדש ביקר תפארת גדולתה, הינם ימים המבורכים בעת רצון לתשובה מאהבה. בימים אלו מתגלה האב הרחמן יתברך שמו בגודל אהבתו לעמו ישראל, בניו אהוביו, ללא מסכת השופט של חודש תשרי. ולכן העבודה בימים מבורכים אלו, על-פי משנת רבינו הארי"ה הקדוש, היא ב'מוחין דגדלות' (עי' שער הכוונות להאריז"ל, דרושי חג המצות). כלומר, שאין הזמן להצטמצם במחשבות של חודש תשרי, מחשבות של נתבע לפני שופט, הנקראים 'מוחין דקטנות', כי הנה מחשבות המיוסדות על אדני השכל המצומצם לכללי העולם הזה, והעולם הצר והגבול. אלא יש להגדיל ראש ומחשבה, ולהביט על היחס שבין ישראל לאביהם שבשמים, במבט נכון ונשיא, מבט של 'מוחין דגדלות', כבן המתקרב אל אביו הרחמן, התקרבות של אהבה, אמונה ודביקות. ולצאת ממצרים - שהוא מלשון מיצר וגבול, הרומז על הגבולות המצויות על המוח האנושי, שלא נותנים לו את המבט העליון, הנכון, ומצמצם אותו לקטנות.

"ולכן", הסביר הצדיק מרוזין, "דווקא בשבת הגדול, בחר אותו רב לעורר את לבות שומעי לקחו לשוב אל ה' בחזקה, יותר מבחודש תשרי, כי התשובה בעת הזאת, תשובה מאהבה היא, שעדיפה יותר, משום שהיא באה מתוך התקרבות עילאית, והופכת את הזדונות לזכויות."

"ומשום כך", הפטיר בדרך צחות, "באור לארבעה עשר בניסן, שוב עומדות רגליו על שפת הנהר, היכן שהשלכנו בחודש תשרי את הזדונות שנעשו לשגונות אמנם הפעם, במקום להשליך, שואבים אנו בששון מים של מצוה, כדי להשיב אלינו חזרה את העוונות שהשלכנו בראשית השנה. כי הפעם חפצים אנו בהם, כי הופכים הם לזכויות, ויקרים הם לנו כשלל רב!.."

הדרך הייתה ארוכה, מטלטלת את הגוף, מעלפת את הנפש.

זה ימים רבים מאז יצא החסיד מביתו שבמחוז וואהלין, כשפניו מועדות לעשות את הפסח בצילו הטהור של הצדיק רבי ישראל מרוזין, היושב בסאדיגורא שבחבל בוקובינה. עד סוף סוף זכה לעמוד על מפתן בית המלכות, לביל אור לארבעה עשר.

בעבר, כשבת המלך על כיסא מלכותו אשר ברוזין שבוואהלין, קל שבקלות היה לאותו חסיד להסתופף בחצר הקודש, לשם הגיע בדרך קצרה שכמעט ולא הייתה מורגשת. ואולם, מאז שנאלץ הרבי לעזוב את ארצו, בברחו מפני הצאר הצורר, שביקש לגזור עליו גזירת שבי, הפכה הדרך אל הצדיק לקשה ומייגעת. אך לחסיד הספוג באמונת צדיקים, דווקא הייתה לה לדרך שכזאת חיבה יתירה. מכאן ואילך, משמעות נוספת יש לה להסתופפות בצל הצדיק, משמעותה של הדרך, שהופכת את כל היערות והעצים, הגבעות וההרים, לחטיבה אחת של כיסופים וכלות הנפש לחצרות ה'.

בדרך כלל היה נוהג לעשות את הדרך הארוכה הזאת אחת בשנה, לקראת הימים הנוראים וחג הסוכות, בהם היה מתענג לחזות בנועם עבודתו הקדושה של הצדיק, בפרט בנענועי הלולב, כשהיה מתפרק כבן אוהב על אביו שבשמים. ואילו השנה, נשאוהו געגועי לנסיעה פעם שנית, לרגל חג הפסח גם כן.

ואמנם, נשמתו מתענגת הייתה מן הדרך, אך הגוף לא עמד בזה, ועייפות איומה נפלה עליו. ומשום שעדיין לא סודרה עבורו האכסנייה, פנה ל'קלויז' הקדוש, הלא הוא בית מדרשו של הצדיק, כדי לשבת ולנוח קמעא, ותוך רגעים ספורים נפל שדוד על הספסל, שם נרדם תרדמה עמוקה.

אותה שעה, שעת בדיקת חמין הייתה. הצדיק רבי ישראל מרוזין אחז בידו את הנר, שהיה כה קטן לעומת האבוקה שעל פניו המאירים, ובעזרת משמשי בקודש התהלך בחצר מלכותו, לבדוק את החמץ בכל חדר ובכל פינה.

אחרון אחרון חביב היה ה'קלויז', שבשערי נכנס הרבי לקראת סיום עבודת הבדיקה, ובתוכו נעמד לאמירת הנוסח 'כל חמירא' בלטה אש קודש.

לשמע קולו הנאדר של הצדיק התעורר האורח מתרדמתו, וזעק מנהמת לבו כשיכור מבולבל:

"אבוי! כבר ליל יום הקדוש, הרבי כבר אומר 'כל נדרי', ואני מתנה לי בשינה!.."

כל הנוכחים פרצו בצחוק.

אך לא הצדיק.

"מה לכם צוחקים?!", שאל הרבי, "הלא נבואה נזרקה לו לאותו חסיד כשניגור משנתו! כי אכן, עבודתנו בחודש ניסן כמה כעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים, וכמו שנאמר בפרשת יציאת מצרים (שמות יג, ה) 'ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה' - עבודת הכהן הגדול ביום הקדוש שנקראת 'זאת', כמו שנאמר (ויקרא טז, יג) 'וזאת יבוא אהרן אל הקודש' - ניתנת לנו שוב ההזדמנות לה, בחודש הזה, חודש האביב."

מאמר דומה נאמר בשם קדשו של אותו צדיק, אשר הובא בכמה ספרים וכתבי יד.

היה זה פעם בשבת הגדול, כאשר פתח פיו בדברי תורה על שולחנו הטהור, וכח סיפר:

החטאת והעולה

הסתירה אצל צדיקי הדורות, שמצד אחד הם מכניעים את לבנם ע"י התבוננות בשפלות עצמם, ובחידא מחתא היו מחזקים את רוחם הנשבר ע"י דיבורי הפלגה בגודל מעלתם

אחד מהדברים המופלאים שראינו אצל הצדיקים הקדושים, הוא הסתירה מיניה וביה, כאשר מצד אחד הרגישו עצמם בתכלית השפלות עד קצה האחרון, והיו מוצאים חסרונות בעבודתם כאילו הם הגרועים ביותר, ומצד שני ידעו להעריך את גדלותם ואת מדרגותיהם הנשגבים, והיו יכולים בחדא מחתא לספר על עוצם חסרונותיהם - בד בבד עם סיפור מעלתם הגדולה.

ענין זה מזכיר לנו את שני הקרבנות: 'קרבן עולה' - שהאדם מעלה על נס את כל מעלותיו ומגביה עצמו להאמין בעצמו ולידע כוחו ותוקפו הגדולה. ו'קרבן חטאת' - שמוצא בעצמו פגמים וחסרונות כאילו הוא החוטא הגדול ביותר בעולם.

והכתוב מגלה לנו (ויקרא ו, יח) 'זאת תורת החטאת, במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת, לפני ה' קודש קדשים הוא'.

הרבה דרושים נאמרו בפסוק זה, ולעניינינו הוא נדרש בספרים לענין שני הקרבנות הללו - עולה וחטאת - שצריכים להיות בחדא מחתא - 'במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת'.

צריך להקריב את העולה - להעלות ולרומם את מעלותיו ומדרגותיו, על אותו מזבח שצריך להקריב עליו את החטאת - היא ההכרה במיעוט ערכו ובחטאיו וחסרונותיו, וכאשר שניהם נקרבים יחדיו - הם עולים לריח ניחוח אשה לה', קודש קדשים הוא.

ומצינו אצל גדולי הצדיקים במשך הדורות, שמצד אחד היו מכניעים את לבנם על ידי התבוננות בשפלות עצמם, ובחדא מחתא היו מחזקים את רוחם הנשבר על ידי דיבורי הפלגה בגודל מעלתם ומדרגתם, וכפי שמבאר הרה"ק מקאמארנא ז"ל בספרו נוצר חסד (אבות פ"ו מ"ב) שהדברים הללו נאמרו כאשר הצדיקים היו באים לידי לב נשבר, עד שכמעט ולא היו יכולים להמשיך בעבודת הבורא יתברך, ועל כן נאלצו לחזק רוחם מעט, כדי שיוכלו להמשיך בעבודת קונם מתוך התרוממות הנפש. ובמיוחד כאשר הם צריכים להשפיע לתלמידיהם את מעיינות החכמה ואי אפשר לחדש אלא מתוך התרוממות הנפש והרחבת הדעת.

ומוסיף בדבריו עוד חידוש, שאף על פי שבאותה שעה של התרוממות הדעת נסתלק מהצדיק בחינת 'אין' ושפלות, שעל ידה יכול לשרת בו הארת 'אין סוף', כי אי אפשר להיות דבוק באין סוף אלא כשהוא באין' מוחלט, בכל זאת גם הגאווה היא לבושו של הקב"ה אשר 'נאות לבש', ואם כן הוא דבוק אל הקדושה גם בשעת התרוממות.

וכתב הקאמרנער זול"ק: דע לך אחי, שצדיק אמת העוסק בתורה לשמה נעשה כסא לשכינה, בודאי יש לו שעה שכל העולם נברא בשבילו, כשעושה איזה נחת רוח למעלה מזה שלא קדמו שום אדם, כי אין צדיק דומה לחבירו, ויש לו שעה שנפשו מרגשת שכל העולם כולו נברא בשבילו, ומתרחבין אצלו המוחין קדושים, ויכול להשפיע לכל העולם כל הטובות ולבטל כל הגזירות רעות.

וצדיק אחד היה רבינו משה מפשעוורסק הראשון, שמימינו לא נשמעו ממנו שום קטנות והרכנות הראש, אלא תמיד היה משבח עצמו ומספר גדולת נפשו ומדרגות הרמות שלו, והאיך הוא גדול בשמים ובארץ, והאיך כל העולם כולו כדאי הוא לו, ובכל רגע היה מספר רוח הקודש, צופה בבירור על כל ההוה, והיה נראה ממנו נפלאות ונוראות, והיה תמיד משבח ומספר גדולת עצמו. וכל זה שנפשו היה נמוכה כעשב קטן ולבבו נשבר מאוד, אין ממש, כתולע קטן הרוחש על הארץ מגדולת אין סוף, ולכן בהכרח היה שיגביה את עצמו להרחיב דעתו, להשפיע אור וחיות ושפע על כל העולם שלא יתבטל מכל וכל, ונשמתו היה מפלא עליון הפלא ופלא. עכ"ל"ק.

וראה עבודת ישראל (פרשת וישלח): הצדיק העובד ה', שצריך להיות בחינת עקב וענוה, ולדעת כי הוא אין ואפס. אמנם לפעמים צריך הצדיק להתחזק ולעמוד על עמודו, לעורר רחמי המלכים והשרים ירום הודם לבטל גזירות רעות מעל אחינו בני ישראל, ולסתום פי המקטרגים, וכמ"ש רשב"י בספר הזוהר 'בר יוחאי בעלמא', וכמו ששמענו בדרך זה ממורנו החסיד הצדיק מוריני אלימלך ז"ל. ולא שהתנשאו רוחם בזה באמת, רק היו מרוממים ומנשאים את עצמם להמתיק הדינים ולעמוד כתרס נגדם.

עבודת האכילה

על פי משנת החסידות
פרק ל"ג

אמירת הברכה (ב)

אש העבודה

שערים לעבודת הבורא
מתוך העמקה בספרי חסידות

מאוצרות מוה"ר יחיאל יהושע שיינפלד שליט"א
ממשפיעי "אש החסידות"

חוק המים השלובים

כאשר לוקחים פרט מסויים ומעלים אותו אל שורשו העליון ששם הכל אלוקות מוחלטת, מתאחדים עם האור האלוקי ומקבלים שם הארה, וכל הבריאה עולה יחד עמו

עוד כתב (בראשית, אות א): ע"פ מ"ש מוה"ר יוסף יעבץ, שהקשה מה 'ארור אשר לא יקים את כל התורה' (דברים כז, כו), וכי אפשר לכל אחד לקיים כל התורה"ג מצות. ומשני כי התופס מקצת אחדות תופס הכל, והוא הדין אם דוחה קצת דוחה הכל. וכו'.

וכן מובא מהרמב"ן שהדבר דומה למים, שטבע המים שאם מעלים מקצת המים למגדל גבוה, עולים יחד עמהם כל המים הנמצאים באותה סביבה.

ולכן אם רוצים להעלות מים לקומה גבוהה, והרי דרך המים לירד כלפי מטה ואין יעלו המים עד לקומה גבוהה, ולכן מעלים מקצת מים אל מגדל גבוה, ועל ידי זה עולים כל המים שבסביבה, על ידי החוק שהטביע הקב"ה בעולמו הנקרא 'חוק המים השלובים'.

ודבר זה רומז על האור האלוקי, שכאשר לוקחים פרט מסויים ומעלים אותו אל שורשו העליון בראש כל סדר ההשתלשלות ששם הכל אלוקות מוחלטת, אזי מתאחדים עם האור האלוקי ומקבלים שם הארה, וכל הבריאה עולה יחד עמו, ואח"כ כשירידים למטה דרך סדר ההשתלשלות, מורידים את האור עד למטה, והארץ האירה מכבודו.

וכן איתא בראשית חכמה (שער הקדושה פט"ז) זוה הלשון: כי מעין המים בהיות נמשך ממקום גבוה במקום נמוך יש כח להעלות אותם המים אל מקום אחר גבוה כנגד גובה המים שיוצאין ממנו. וכן ידוע לבע"ה כי מחשבת האדם היא ממקור הנפש השכלית שנמשכה מן העליונים, ויש כח במחשבה להתפשט ולעלות ולהגיע עד מקום מוצאה, ובהגיעה אל המקור אז היא נדבקה בסוד העליון שמשם נמשכת ונעשית היא והוא דבר אחד, וכשהמחשבה חוזרת להמשיך ממעלה למטה נעשה הכל כדמיון קו אחד ואותו האור העליון נמשך למטה, וזו האור הבהיר נמשך ומתפשט באותו המקום שבעל המחשבה יושב שם. וכן היו חסידים הראשונים מדבקין מחשבתן בעליונים ומושכין האור העליון למטה, ומתוך כך היו הדברים מתוספין ומתרחבין כפי כח המחשבה.

נתבאר בפרק הקודם כי כל פעם שיהודי ניגש לאכול, ורוצה להעלות את המאכל, יחשוב בליבו כי בתחילה קודם שנברא העולם לא היה שום מציאות רק מציאותו היחידה של השי"ת. אח"כ האציל הקב"ה כביכול מחשבה אחת לעשות את העולם, ובפרטות - לברוא את התפוח הזה שאני רוצה לאכול. ומחשבה זו ירדה עוד ועוד בסדר ההשתלשלות, וכל פעם נוסף בה עוד עביות וגשמיות, עד שברדתה למטה נעשה מכך התפוח הזה.

אלא שכדי שיוכלו הנבראים לראות תפוח גשמי הנדמה כמציאות נפרדת, יצר הקב"ה כח מיוחד של הסתר, והוא הנקרא 'קליפה', כקליפה המסתרת על הפרי, ובכך מביטים על התפוח באופן חיצוני כפרי מתוק ולא רואים כלל את האמת הפנימית - שיש כאן מציאות אלוקית ממש.

איך מסירים את ההסתר ואת הקליפה? על ידי עצם המחשבה שאני חושב שהכל מציאות אלוקית! בכך מתבטל הקליפה ונעלם ההסתר.

דבר זה נעשה בשעת הברכה, שמכריזים ואומרים 'שהכל נהיה בדברו', כפשוטו, שהכל נעשה על ידי דבר ה', כי מאמר פיו של הקב"ה ירד והשתלשל יותר ויותר עד שנעשה מכך המאכל הזה. וכן כשמברכים 'בורא פרי העץ' או שאר ברכות. והכל לכוונה אחת - 'לברר' ולגלות את האמת של המאכל הזה, שהוא עצם מציאות אלוקית, ובכך נדחה ההסתר ונתבטל הקליפה מכל וכל.

והנה בשעת הברכה אין צריך להעלות את כל הבריאה כולה, ודי בזה שחושב על חפץ מסויים, ובכך אינו מגביה רק חפץ זה בלבד, אלא מעלה עמו את הבריאה כולה לרום המעלות, וכפי הכלל הנודע מהבעש"ט הק' - 'האוחז במקצתו - אוחז בכלו'.

[ראה תולדות יעקב יוסף (יתרו, אות ו): 'על פי החקירה שכתבו הראשונים בראוי לידע סוד אחדותו יתברך, כי בכל מקום שאני תופס ואוחז בקצה וחלק מחלק האחדות הרי אני תופס כולו, וכן שמעתי ממורי'.

אי תמידיות פליא: 03-30-4444

הבית לכל אברך ובחור חסיד

